

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

pomník Mořice Goldschmidta. Městský kronikář do-
dává: „Roztříštil se na mnoho kusů.“

V r. 1863 jedná se opět o rozšíření hřbitova. Město
žádá za čtver. sáh 2 zl. Ke koupi došlo teprve
v r. 1878. Pohřební ústav kupuje 930 čtver. sáhů za
930 zl. z parcel 1624, 1625, 1627 (1637) a 2381

Hřbitovní domek (nemocnice a byt) číslo pop. 359
vyhořel v r. 1866 a znovu postaveny 2 světnice a
2 komory. Rozpočet na domek, rozšíření hřbitova a
úpravu plotu zní na 2073·65 fl., později v roce 1867
na 2238·42 zl. Úhrada vykazuje značné dary, celkem
1295·01 fl. Z toho jsou větší dary: Adolf Mautner
200 zl., Josef Mautner a Hartmann Hirsch po 100 zl.,
S. L. Sobotka 50 zl., Max Mautner, Frank & Adler,
MUDr. Seegen po 50 zl. Většina darů je od souvěrců
mimo H.

V letech osmdesátých je hřbitov v ubohém stavu.
Pomníky povalené a zarostlé travou. Úroky z četných
nadací a sbírky umožnily, aby hřbitov byl uveden do
pořádku. Pomníky postavil, opravil a očísloval sochař
a kameník J. Černý v H. za 105 zl. 20 kr. Upraveny
též schody a cesta ke hřbitovu.

V letech devadesátých již hřbitov nevyhovuje po-
žadavkům doby a úřady naléhají na zbudování nového
hřbitova na jiném místě. V roce 1897 má obec nový
hřbitov a uzavírá starý slavnostně 31. prosince téhož
roku⁹⁾.

Od té doby vyžaduje si udržování hřbitova značných
nákladů. Větších oprav bylo v r. 1908 nákladem
1300 K. Předseda bratrstva sbírá po členech v H. a
píše příznivcům mimo H. Sbirka vynesla 890 K, z toho
jsou dary: V. Mautner z Markhofů 400 K, cis. rada
K. Hirsch 100 K, oba ve Vídni, hořické firmy B r a t ř i
G o l d s c h m i d t o v i 90 K a Hirsch & synové 100 K.

Dnes jsou mnohé pomníky opět povaleny, nápisy
pro bující mech nečitelný. Na hřbitově je několik
vojenských pomníků z dob napoleonských.

N o v ý h ř b i t o v. Potřeba nového hřbitova jeví se
již v r. 1890. V následujícím roce navrhuje město
israelské obci, aby pochovávala své členy na projekto-
vaném novém městském hřbitově, jenž sloužit má
obyvatelstvu všech vyznání. Israel obec náb. však
usnesla se postavit si svůj hřbitov. Město na-
bízí pozemek sousedící s novým městským hřbitovem
(1477 čtver. sáhů) za 420 zl. za korec a navrhuje, aby
se israel. hřbitov stavěl zároveň s městským. Israel.
obec stavbu odkládá na dobu, až bude mít potřebný
kapitál. U úřadu žádáno, aby na starém hřbitově se
mohlo pohřbívat do r. 1897. Nabízený pozemek od
města koupen 20. července 1896 za 773·85 zl. Vy-
psána soutěž na stavbu plotu, portálu a úpravu cesty
ke hřbitovu. Rozpočet prací s hmotami zní na 6110 zl.
V prosinci přijata nabídka stavitele Karla Štastného
na 5954 zl. Do stavební komise zvoleni Jindřich
Kraus, Josef Levitner a Josef Adel. Na jaře r. 1897
započato se stavbou pod dozorem Bedřicha Peka, dipl.
a úř. aut. inž. v Jičíně, jenž dohlížel v minulých letech
na stavbu měst. hřbitova. Stavba na podzim skončena
a 1. listopadu hřbitov slavnostně vysvěcen za velké
účasti občanstva z města a okolí. Pořad slavnosti byl
tento: 1. Shromáždění souvěrců a hostů na náměstí.
2. Odchod ke hřbitovu. 3. Žalmy před branou. 4. Prů-
vod po hřbitově a chorál. 5. Slavnostní řeč rabína
dra G. Weinera z Prahy. 6. Řeč starosty nábož. obce
israel. a předsedy Chevry. 7. Modlitba.

Rabín dr. G. We in e r z Prahy řečnil česky na
téma: Prach a popel jsi, v prach a popel se obrátíš.
Starosta ž. o. Josef M ü l l e r vítal účastníky takto:

„Přes 200 let trval starý, úctyhodný náš hřbitov, jehož brány
od nynější doby navždy se zavrou, a zde před námi velký lán
země čeká na mrtvou kořist svou. Kéž by ta kořist měla po-

žehnaný život za sebou, kéž by se o každém říci mohlo: „Dobrý
boj dobojoval, slechetně život dokonal.“ Když potřeba kázala
starý hřbitov zavřít, usneslo se sl. měst. zastup. poskytnouti
pozemek pro nový hřbitov v sousedství měst. hřbitova a protož
jménem náboženské obce naší prosím, aby slav. měst. zastup.
přijalo nejsrdečnější vřelé díky za tuto přízeň a podporu.
Prosím snažně slav. zastup. obce hořické, aby nový hřbitov náš
a svatyni naší laskavě vzalo v ochranu svou a péči.“

Dozorcem na hřbitově ustanoven městský hrobník.
První zde pohřbený je Heřman Doktor, 85 let star.
Hřbitov s pozemkem, úpravou cesty, zděným plotem,
portálem a s nápisem „Prach jsi a v prach se navrá-
tíš“ stál asi 8000 zl. Úhrada docílena sbírkou mimo
Hořice, darem Chevry, obětavostí všech souvěrců v H.
a hctovostí obecního jmění.

Uvádím větší dary v letech 1895—1897:

500 zl. Vilém, Quido Goldschmidtovi; 300 zl. JUDr.
Rud. Mandelbaum, Vídeň; 150 zl. Heřman S. Doktor,
Náchod; 100 zl. ředitel Hynek Fleischner, Brno, Fer-
dinand Goldschmidt, Praha, Josef Goldschmidt Vídeň,
Karel Löwith, Vrchlav, Eman. Feuerstein; 75 zl.
JUDr. Ant. Müller, Karla Straussová, Vídeň, Hynek
Sommer, Koclířov, Hugo Fuchs, Vídeň, Arnošt Maut-
ner, Vídeň, Gustav rytíř Mautner, Vídeň, Arnošt
Hirsch, Vídeň, dr. Arnold Hirsch, Vídeň, Ferd. Gold-
schmidt, Vídeň, Josef Sobotka, Praha. Chevra kadiša
darovala 1500 zl.

R. 1900 postavena na hřbitově modlitebna. Plány
zhotovil vídeňský staveb. rada arch. Vilém Stiassny.
V r. 1902 vypracován hřbitovní řád a nadřiz. úřadem
po nepatrných opravách schválen v r. 1903.

R. 1902 vypracoval stavitel K. Štastný z Hořic plán
hrobů a hrobek. Podle něho má hřbitov 4 pole pro do-
spělé s 572 hroby, pole pro děti s 96 hroby, pole ná-
hradní s 50 hroby, mimo to 54 hrobky. (Plán schválen
c. k. místodržitel. 29. června 1903.) Hřbitov má svou
studni, jejíž voda podle rozboru v hořické lékárně
je dobrá.

V r. 1933 o. ž. postoupila městu asi půl korce
hřbitova se studní pro rozšíření měst. hřbitova. Město
za to svým nákladem přemístilo zeď s právem pří-
stupu ze žid. hřbitova ke studni, opravilo synagogu a
zeď kolem starého žid. hřbitova. Nábož. obec židovská
doplátila 2500 Kč:

Škola.

Míněna je škola, která nahrazuje vzdělání v rozsahu
školy obecné¹⁰⁾.

1782—1825: Škola zal. 2. května 1782 podle dvor-
ního dekretu z r. 1781, aby při žid. obcích byly zří-
zovány něm. školy. Prvními učiteli jsou: Bernhard
Breslauer, Josef Jarosch, Abraham Beer,
Löwi Sobotka, žák prvního uč. Bernh. Bres-
lauer a Šalamoun Sobotka. Škola umístěna „pod
bytem rabínovým“, pak se stěhovala sem a tam, v r.
1808 postavena učebna z dřevníku.

1826—1829. Od r. 1829 je uč. opět Löwi Sobotka,
otec Šalamouna Sobotky. V r. 1826 jsou ve škole
64 děti.

1830—1840: Bohatší Židé pro své děti vydržují si
domácí učitele, část žid. dětí chodí do soukromé školy
(pokoutní — Winkelschule) Samsona Felixe, obch.
kožemi, a do druhé školy stejného druhu, kde učí N.
Jansik, přistěhovalý a v H. pouze trpěný Maďar. Část
Židů hodlá posílati své děti do městské školy kato-
lické. Tyto okolnosti značí úpadek něm. školy israel.
a proto učitel Sobotka žádá ochrany u úřadů pro svou
existenci, školu israel., zvláště pak, aby jmenované
dvě pokoutní školy nebyly trpěny. Löwi Sobotka je
znám jako výborný učitel a vychovatel, od rabína vy-
znamenán je titulem „Morenu“.

1840—1850: Zpráv není.

1851—1860: Počet školních dětí stoupá. Je jich